

HAJO DÜCHTING

PIET MONDRIAN

p. 2

Self Portrait

Autoportrét

Autoportrét

Autoportret

Autoportret

Αυτοπροσωπογραφία

1918, Oil on canvas/olej na plátně/olej na plátne/olej na plótnie/ulei pe rănză/láδι σε μουσαμά, 88 × 71 cm, Gemeentemuseum, Den Haag

KÖNEMANN

© 2016 koenemann.com GmbH

www.koenemann.com

© 2016 Vydavatelství SLOVART, Praha

© 2016 Vydavateľstvo SLOVART, Bratislava

© 2016 Prior Media Group, Bucuresti

© 2016 Retail World (Public), Greece and Cyprus

Concept, Project Management: koenemann.com GmbH

Text: Dr. Hajo Düchting

Editing: Kristina Menzel

Translations: David Nash (English), Antonín Handl (Czech),

Jana Jurečková (Slovak), Agnieszka Gadzała (Polish),

Ioana Hariton (Romanian), Sophia Giannoulaki (Greek)

Art Direction: Oliver Hessmann

Layout: Oliver Hessmann

Picture credits:

akg-images gmbh (pp. 2, 10–12, 18–20, 22, 24, 29, 32, 34, 37, 40–43, 46, 47, 49, 51, 55, 59, 63–65, 68 l, 69, 74, 75, 78, 80–82, 89–91, 93, 95–98, 100–105, 107–112, 114, 116–121, 123, 126–128, 132–134, 136, 137, 139–142, 145–147, 150, 151 r, 152, 155–158, 160, 161, 164–167, 170, 172, 174–176, 181, 182, 184–186, 188–191, 194, 196, 198–200, 202–209)
Bridgeman Images (pp. 7–9, 13–17, 21, 23, 25–28, 30, 31, 33, 35, 36, 38/39, 44, 45, 48, 50, 52–54, 56–58, 60–62, 66, 67, 68 r, 70–73, 76–77, 79, 83–88, 92, 94, 99, 106, 113, 115, 122, 124, 125, 129, 131, 135, 138, 143, 144, 149, 151 l, 153, 154, 159, 168, 169, 171, 173, 177–180, 183, 187, 193, 195, 197, 201)

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, photocopied or duplicated in any form without the prior written permission of the publisher.

ISBN: 978-3-7419-1931-2 (international)

Typesetting ITEM, s. r. o., Bratislava

Printed in Spain by LiberDúplex

- 6 À propos:**
- 10 The dream of great painting**
 Sen o velké malbě
 Sen o úžasnej malbe
 Marzenie o wielkim malarstwie
 Visând la o capodoperă
 Το όνειρο της σπουδαίας ζωγραφικής
- 88 Departure for the modern age in Paris**
 Éveil à la modernité
 Odchod za modernou do Paríža
 Paryż. Ku nowoczesności
 Către modernismul din Paris
 Αναχώρηση για το Παρίσι της σύγχρονης εποχής
- 112 Who's afraid of red, blue and yellow?**
 Kdo se bojí červené, modré a žluté?
 Kto sa bojí červenej, modrej a žltej?
 Kto się boi czerwieni, błękitu i żółci?
 Cui îi este frică de roșu, albastru și galben?
 Ποιος φοβάται το κόκκινο, το μπλε και το κίτρινο?
- 136 Mondrian and the modern color purism**
 Mondrian a moderní purismus barev
 Mondrian a moderný purizmus farieb
 Mondrian i nowoczesny puryzm kolorystyczny
 Mondrian și purismul cromatic modern
 Ο Μοντριάν και η σύγχρονη καθαρότητα του χρώματος
- 148 De Stijl & Bauhaus**
- 162 The theory of primary colors**
 Teorie základních barev
 Teória základných farieb
 Teoria barw podstawowych
 Teoria culorilor primare
 Η θεωρία των βασικών χρωμάτων
- 180 New York, New York. The late Mondrian**
 New York – New York. Pozdní Mondrian
 New York, New York: neskorý Mondrian
 New York, New York. Późny Mondrian
 New York, New York. Un Mondrian târziu
 Νέα Υόρκη, Νέα Υόρκη. Ο όψιμος Μοντριάν
- 210 Curriculum Vitae**
- 212 Museums**
 Muzea
 Múzeá
 Muzea
 Muzeu
 Μουσεία

À propos

“After a long cultural development, our insight has matured in order that the abstract in painting—as a universal—can be brought into a clearer design.”

„Po dlhóm kultúrnom vývoji dospelo naše chápaní tak daleko, že dnes môže byť abstrakce v malbě – jako univerzálie – přetvořena v čistší design.“

„Po dlhom kultúrnom vývoji sme v malbe dospeli k záveru, že abstraktné, čiže univerzálne, nás môže priviesť k jasnejšiemu stvárneniu.“

„Po długim okresie rozwoju sztuki w malarstwie dojrzało przekonanie, że abstrakcja – jako element uniwersalny – może być klarownym środkiem wyrazu”. (Mondrian)

„În urma unui lung parcurs cultural, s-a înțeles că, în pictură, abstractul — ca termen universal — poate fi adus într-o accepțiune mai clară.” (Mondrian)

«Μετά από μακρά πολιτιστική εξέλιξη η γνώση μας ωρίμασε, έτσι ώστε το αφηρημένο στην τέχνη – ως παγκόσμιο φαινόμενο – να μπορεί να φτάσει σε ένα πιο καθαρό design.» (Μοντριάν)

PIET MONDRIAN

Together with the Bauhaus, probably no other movement from the first half of the 20th century has affected our daily lives as greatly as the De Stijl group centred around Piet Mondrian and Theo van Doesburg. Mondrian created strictly geometrical paintings based upon a black grid, delineating rectangular areas in the primary colors plus black, gray and white. In 1917 a variable grouping of artists and theorists from the Netherlands, Italy, Germany and the Soviet Union formed in Leiden around the magazine *De Stijl*, which was published by Theo van Doesburg

S výjimkou Bauhausu sotva najdeme hnutí první poloviny 20. století, které by mělo na náš každodenní život tak mocný dopad jako skupina De Stijl kolem Pieta Mondriana a Thea van Doesburga. Mondrian tvořil přísně geometrické malby na černé matici; maloval obdélníky v základních barvách a černé, šedé a bílé. V roce 1917 v Leydenu vznikla okolo časopisu *De Stijl*, který vydával Theo van Doesburg do roku 1928, různorodá skupina umělců a teoretiků z Nizozemí, Itálie, Německa a Sovětského svazu. Prvotním cílem nového uskupení

S výnimkou Bauhausu zrejme žiadne iné umelecké hnutie v prvej polovici 20. storočia neovplyvnilo náš každodenný život tak veľmi ako práve skupina De Stijl, ktorá sa sformovala okolo Pieta Mondriana a Thea van Doesburga. Mondrian vytváral striktné geometrické malby, ktorých základom bola čierna mriežka ohraničujúca pravouhlé plochy v primárnych farbách plus čierna, sivá a biela. Okolo časopisu *De Stijl*, ktorý až do roku 1928 vydával Theo van Doesburg, sa v roku 1917 v Leidene sformovalo voľné zoskupenie umelcov a teoretikov

Piet Mondriaan

Piet Mondriaan

Piet Mondrian

Piet Mondrian

Piet Mondriaan

Πητ Μοντριάν

c. 1900, Photo/fotografie/fotografia/fotografie/φωτογραφία,
Gemeentemuseum, Den Haag

Chyba žádný iný pohyb I poloviny XX věku (poza Bauhausem) neměl takového vlivu na naši každodennost, jak skupina De Stijl, skupina kolem Piet Mondriaana a Theo van Doesburga. Mondrian vytvořil obrazy představující geometrické figury na černém rámečku, na který nanášel obdélníkové tečky v základních barách a černé, šedé a bílé. Pismo De Stijl, založené v roce 1917 v Leiden, shromažďovalo umělce a teoretiky umění z Holandska, Itálie, Německa a Spojeného království. Jeho vydavcem byl Theo van Doesburg, pod kterého

În afară de Bauhaus, nici o altă mișcare artistică nu a influențat viața de zi cu zi a primei jumătăți de secol XX, precum gruparea intitulată De Stijl, formată în jurul lui Piet Mondrian și Theo van Doesburg. Mondrian a creat lucrări geometrice riguroase, pornite de la o grilă de linii negre, în cadrul căreia sunt dispuse pătrate în culori primare, alături de negru, gri și alb. În anul 1917, la Leiden, s-a format un grup de artiști și teoreticieni originari din Olanda, Italia, Germania și Rusia, în jurul revistei *De Stijl*, ce a fost publicată

Μαζί με το Μπιάουχαους, κανένα άλλο κίνημα του πρώτου μισού του 20ού αιώνα, δεν επηρέασε την καθημερινότητά μας σε τέτοιο βαθμό, όσο η ομάδα του Νεοπλαστικισμού γύρω από τον Πητ Μοντριάν και τον Τέο βαν Ντόεσμπουργκ. Ο Μοντριάν δημιούργησε αποκλειστικά γεωμετρικούς πίνακες, στηριγμένους πάνω σ'ένα μαύρο πλέγμα, καθορίζοντας ορθογώνιες περιοχές στα βασικά χρώματα συν το μαύρο, το γκρι και το λευκό. Το 1917, δημιουργήθηκε στο Λέιντεν μία μεταβαλλόμενη ομάδα καλλιτεχνών και θεωρητικών από την Ολλανδία, την Ιταλία, την Γερμανία και την Σοβιετική Ένωση, γύρω από

Mondrian in Paris

Mondrian v Paříži

Mondrian v Paříži

Piet Mondrian

Piet Mondrian la Paris

Ο Πιητ Μοντριάν στο ατελιέ του

*c. 1926, Photo/fotografie/fotografia/fotografia/fotografie/φωτογραφία,
Gemeentemuseum, Den Haag*

until 1928. The primary goal of the new association was the “new design” of all areas of life, and accordingly the topics which were discussed in the magazine ranged from visual arts to architecture and urban planning to design, but also included articles on film, theater, literature and music. Mondrian stands alongside Wassily Kandinsky and Kazimir Malevich as one of the founding fathers of abstraction in painting.

byl „nový design“ ve všech oblastech života a v souladu s tím sahala témata časopisu od výtvarných umění po architekturu, městské plánování a design, ale psalo se v něm také o filmu, divadle, literatuře a hudbě. Mondrian patří vedle Vasilije Kandinského a Kazimira Maleviče k zakladatelům abstraktní malby.

z Holandska, Talianska, Nemecka a zo Sovietskeho zväzu. Hlavným cieľom nového zoskupenia bola „nová plasticita“ všetkých oblastí života a rovnako aj témy, ktorými sa časopis zaoberal, siahali od vizuálneho umenia cez architektúru a urbanizmus až po dizajn. Nechýbali však ani články o filme, divadle, literatúre a hudbe. Mondrian patrí spolu s Vasilijom Kandinským a Kazimirom Malevičom k zakladateľom abstraktnej malby.

Piet Mondrian in his studio

Piet Mondrian v ateliéru

Piet Mondrian vo svojom ateliéri

Piet Mondrian w pracowni

Piet Mondrian în atelierul său

Ο Πιητ Μοντριάν στο ατελιέ του

*c. 1905, Photo/fotografie/fotografia/fotografia/fotografie/φωτογραφία,
Gemeentemuseum, Den Haag*

nadzorem ukazywało się do roku 1928. Głównym celem stowarzyszenia było rozwijanie nowego kierunku, zwanego neoplastycyzmem, nie tylko w sztuce, lecz także we wszystkich obszarach życia. W związku z tym na łamach pisma dyskutowano na wiele tematów – od sztuk plastycznych, przez architekturę, urbanistykę po wzornictwo, ale zwracano uwagę również na film, teatr, literaturę i muzykę. Mondrian jest jednym z ojców abstrakcji w malarstwie – obok Wassilego Kandinskiego i Kazimierza Malewicza.

de Theo van Doesburg până în 1928. Țelul principal al acestei asociații era „noul design” în toate aspectele vieții artistice. Temele discutate în paginile revistei porneau de la arte vizuale, arhitectură și urbanistică, dar includeau și filmul, literatura și muzica. Împreună cu Wassily Kandinsky și Kazimir Malevitch, Piet Mondrian a fost unul dintre fondatorii abstracționismului în pictură.

το περιοδικό «Νεοπλαστικισμός» (De Stijl), το οποίο εξέδιδε ο Τέο βαν Ντόεσμπουργκ έως το 1928. Βασικός στόχος αυτής της νέας ένωσης, ήταν το «νέο design» σε όλους τους τομείς της ζωής. Αντίστοιχα, τα θέματα που συζητούνταν στο περιοδικό κάλυπταν τομείς από τις εικαστικές τέχνες έως την αρχιτεκτονική και τον αστικό σχεδιασμό, αλλά περιείχαν και άρθρα για τον κινηματογράφο, το θέατρο, τη λογοτεχνία και τη μουσική. Ο Μοντριάν, μαζί με τον Βασίλι Καντίνσκι και τον Καζιμίρ Μάλεβιτς, θεωρείται ως ένας από τους ιδρυτές του αφηρημένου στη ζωγραφική.

Frits Mondriaan

Portrét Fritse Mondriana

Frits Mondriaan

Portret Fritza Mondriana

Portretul lui Frits Mondriaan

Πορτραίτο του Φριτς Μοντριάν

*1898, Drawing/kresba/kresba/rysunek/desen/αχέδιο,
Gemeentemuseum, Den Haag*

The dream of great painting

Piet Mondrian was born on 7 March 1872 in Amersfoort, a quiet Dutch provincial city which had faded from its former glory in the 17th century and long since sunk into obscurity and poverty. Mondrian's father, who was the headmaster at the primary school in Amersfoort, fought against the harsh realities of day-to-day life with a religious fanaticism which was not uncommon in the Protestant circles of those times. In 1892 Piet was allowed by his family to attend the Academy of Art in Amsterdam, under the watchful eye of Protestant friends who belonged to a strict religious community and involved the budding artist in it. Scenic

Sen o velké malbě

Piet Mondrian se narodil 7. března 1872 v tichém holandském provinčním městě Amersfoort, které zažívalo svůj zlatý věk v 17. století a od té doby se propadalo do chudoby a zapomnění. Mondrianův otec, ředitel základní školy, proti kruté realitě každodenního života bojoval náboženským fanatismem, který nebyl v tehdejších protestantských kruzích nikterak výjimečný. V roce 1892 rodina Pietovi dovolila, aby se přihlásil na Akademii výtvarných umění v Amsterdamu, kde setrval pod dohledem protestantských rodinných přátel, kteří patřili k přísné náboženské komunitě a lákali do ní

Sen o úžasnej malbe

Piet Mondrian sa narodil 7. marca 1872 v Amersfoorte, pokojnom holandskom provinčnom meste, ktorého sláva zo 17. storočia dávno vybledla a mesto upadlo do zabudnutia a chudoby. Mondrianov otec bol riaditeľom miestnej základnej školy a proti krutej realite každodenného života bojoval náboženským fanatizmom, čo v tom čase nebolo medzi kalvíni nič nezvyčajné. V roku 1892 rodina Pietovi dovolila, aby sa zapísal na umeleckú akadémiu v Amsterdame, kde bol pod prísny dohľadom rodinných priateľov z kalvinistickej náboženskej obce, do ktorej sa začlenil aj mladý nádejny umelec. Malebné idylky a povznášajúce

Willows

Vrby

Vřby

Wierzby

Sälcii

Ιτιές

1902–04, Drawing/kresba/kresba/czarna kreda na papierze/desen/αχέδιο, 60 × 40 cm, Gemeentemuseum, Den Haag

Marzenie o wielkim malarstwie

Piet Mondrian przychodzi na świat 7 marca 1872 roku w Amersfoort, cichym prowincjonalnym miasteczku holenderskim, żyjącym wspomnieniami świetnej XVII-wiecznej przeszłości, ale od dawna niewiele już znaczącym i mocno zubożałym. Ojciec Mondriana, nauczyciel w szkole w Amersfoort, próbuje pokonać twardą rzeczywistość fanatyzmem religijnym, dość częstym w ówczesnych kręgach protestanckich. Rodzina nie sprzeciwia się, kiedy w 1892 roku Piet zaczyna studiować na Akademii Sztuki w Amsterdamie, choć bardziej niż rodzina dbają o niego protestanci przyjaciele związani z surową wspólnotą, do której wciągnęli

Visând la o capodoperă

Piet Mondrian s-a născut la 7 martie 1872 în Amersfoort, un oraș liniștit de provincie din Olanda care, deși aflat în plină glorie în secolul al XVII-lea, se afundase atunci în obscuritate și sărăcie. Tatăl lui Mondrian, director la școala generală din Amersfoort, ducea o luptă grea contra realităților dure ale vieții, cu un fanatism religios ce era frecvent întâlnit în cercurile protestante din acele timpuri. Fără nici o obiecție din partea familiei, tânărul Piet s-a înscris la Academia de Artă din Amsterdam în anul 1892, atent supravegheat însă de o comunitate protestantă riguroasă, ce se implica în formarea tinerilor artiști.

Το όνειρο της σπουδαίας ζωγραφικής

Ο Πιτ Μοντριάν γεννήθηκε στις 7 Μαρτίου 1872 στο Άμερσφουρτ, μιά ήσυχη Ολλανδική επαρχιακή πόλη, που είχε ξεθωριάσει από την δόξα του 17ου αιώνα και έκτοτε βυθίστηκε στην αφάνεια και τη φτώχεια. Ο πατέρας του Μοντριάν, που ήταν ο διευθυντής του δημοτικού σχολείου στο Άμερσφουρτ, πάλεψε ενάντια στη σκληρή πραγματικότητα της καθημερινής ζωής, με έναν θρησκευτικό φανατισμό που δεν ήταν άγνωστος στους Προτεσταντικούς κύκλους εκείνης της εποχής. Το 1892, η οικογένεια του Πιτ τού επέτρεψε να πάει στην Ακαδημία της Τέχνης στο Άμστερνταμ, κάτω από τα άγρυπνα βλέμματα φίλων Προτεσταντών, οι οποίοι ανήκαν σε μία

Trees by River Gein

Stromy u řeky Gein

Stromy pri rieke Gein

Drzewa na brzegu rzeki Gein

Сораци пе малул рѣлului Gein

Δέντρα στον ποταμό Gein

1905, Oil on canvas/olej na plátně/olej na plátne/olej na plótnie/ulej pe pânză/láδι σε μουσαμά, 25 × 32 cm, Gemeentemuseum, Den Haag

idylls and edifying portraits of young women line the path of the painter searching for his own style, to which end he investigated other artists, such as van Gogh or Caspar David Friedrich in search of inspiration. Nature formed a large part of the repertoire of his paintings as he produced images of sunsets, mills, moonlit nights, dunes and the sea. He was also drawn to flower paintings and these supported a modest living standard (*Chrysanthemum*, 1907–10, pp 76–77) up until his years of abstraction.

It was only after contact with the new movements in painting, neo-impressionism and Fauvism, that he developed a new style from 1909 which brought him recognition in Holland (*Mill in Sunlight*, page 83). The death of his mother, however, threw him

také mladého umělce. Cestu mladého umělce za nalezením vlastního stylu lemovaly scénické idyly a povznášející portréty mladých žen, inspiraci hledal například u van Gogha nebo Caspara Davida Friedricha. Velkou roli v jeho repertoáru hrála příroda; maloval západy slunce, mlýny, noci zalité slunečním svitem, písečné duny a moře. Věnoval se také malbě květin, kterou si vydělával na skromný životní standard (*Chrysanthemum*, 1907–10, s. 76–77) až do doby, kdy se začal zaměřovat na abstrakci. Teprve poté, co se setkal s novými malířskými hnutími, neoimpresionismem a fauvismem, začal nacházet vlastní výraz, kterým si v Holandsku vydobyl uznání (*Mlýn v slunečním světle*, 1909, s. 83). Z nastoupené cesty ho však svedla smrt matky a na jeho

portréty mladých žien formovali cestu maliara, ktorý sa v snahe nájsť vlastný štýl inšpiroval aj dielami umelcov ako Vincent van Gogh alebo Caspar David Friedrich. Značnú časť repertoára jeho malieb tvorila príroda, keďže maloval západy slnka, mlyny, mesačné noci, duny a more. Priťahovali ho aj kresby kvetov, ktorými si až do obdobia abstraktnej maľby zabezpečoval skromnú životnú úroveň (*Chryzantéma*, 1907 – 1910, s. 76 – 77).

Mondrian sa však ešte musel oboznámiť s novými maliarskymi smermi, neoimpresionizmom a fauvizmom, kým si v roku 1909 vytvoril svoj vlastný štýl, ktorý mu v Holandsku priniesol úspech (*Mlyn v slnečnom svetle*, 1909, s. 83). Po smrti matky však z nastúpenej cesty zišiel, jeho maľby boli melancholickejšie

Church Seen from the Rear

Kostel zezadu

Kostol zozadu

Widok kościoła

Biserică văzută din spate

Εκκλησία από την πίσω πλευρά

1890–92, Oil on canvas/olej na płótnie/olej na plátne/olej na plótnie/
ulei pe pânză/λάδι σε μουσαμά, 60 × 49,3 cm, private collection

przyszłego artystę. Idylliczne pejzaże i portrety dziewcząt znaczą drogę malarza poszukującego własnego stylu. Młody Mondrian szuka inspiracji także u innych artystów, takich jak Vincent van Gogh czy Caspar David Friedrich. Wielkim źródłem jego malarstwa staje się przyroda: maluje zachody słońca, wiatraki, księżycowe noce, wydmy i morze. Pociąga go również malowanie kwiatów – i to właśnie te obrazy zapewniają mu skromne utrzymanie aż do czasu dojścia do abstrakcji (*Chryzantemy*, 1907–10) [76–77].

Jednak dopiero przez kontakt z nowymi nurtami w malarstwie, neoimpresjonizmem i fowizmem, rozwija nowy styl, który sprawia, że po 1909 roku Mondrian staje się sławny w Holandii (*Wiatrak w słońcu*) [83]. Ten kierunek rozwoju artysty przerywa

Peisaje idilice și portrete semnificative marchează drumul pictorului în căutarea stilului său, găsind totodată inspirație și în operele altor artiști precum Vincent van Gogh sau David Friedrich Caspar. Natura formează o mare parte din repertoriul picturii sale, dând naștere unor tablouri cu apus de soare, mori de vânt, nopți cu lună, dune și mare. Este atras, de asemenea, de imagini cu flori, picturi ce îi asigură un trai modest până în perioada abstractă (*Crizantemă*, 1907-1910; pp. 76-77).

Abia după contactul cu noile tendințe picturale, neoimpresionismul și fauvismul, Mondrian dezvoltă începând cu anul 1909 un nou stil care îl va face celebru în Olanda (*Moară în lumina soarelui*; p. 83). Cu toate acestea, moartea mamei sale îl

astătră hroșkeutică koinóteta stin opóia enéplēzan kai ton néo kallitékhnē. Eιδυλλιακά τοπία και πορτραίτα νέων γυναικών, δημιούργησαν το αρχικό μονοπάτι του ζωγράφου, ο οποίος αναζητούσε το δικό του στυλ. Αντίστοιχα, στην αναζήτησή του για έμπνευση, διερεύνησε και το έργο άλλων καλλιτεχνών, όπως του Βαν Γκόγκ ή του Φρήντριχ. Η φύση αποτελούσε μεγάλο μέρος του ρεπερτορίου των πινάκων του, στους οποίους δημιούργουσε εικόνες από δύσεις, μύλους, νύχτες με φεγγάρι, αμμολόφους και θάλασσα.

Ζωγράφιζε επίσης πίνακες με λουλούδια, μέσω των οποίων κατάφερνε να συντηρεί έναν ταπεινό τρόπο ζωής (Χρυσάνθεμα, 1907-10, σελίδες 76-77) έως τα μετέπειτα χρόνια της αφαιρετικής του περιόδου. Μόνο μετά την επαφή του με τις νέες τάσεις στην ζωγραφική, τον

Rear Gables of Farm Buildings with Figures

Štíty hospodářských stavení s postavami

Dve ženy s dieťaťom na sedliackom dvore

Kobiety z dzieckiem przed domami

Femei cu copil în fața fermelor

Αγρόσπιτα από την πίσω πλευρά με φιγούρες

1894–96, Oil on canvas/olej na plátně/olej na plátnie/ulei pe pânză/λάδι σε μουσαμά, 33,5 × 44 cm, Gemeentemuseum, Den Haag

off course and his painting became gloomy and clumsily angular. His first period of success then dried up and the relationship with his fiancée Greet Heybrock broke down. The troubled artist found spiritual sustenance at the Theosophical Society, under whose influence he painted a large triptych: *Evolution* (pages 84–87), which although perceived by the critics to be “cold and lifeless”, nevertheless represented for the artist a turning point.

plátnech se začaly objevovat ponuré a ostré úhly. Tím skončilo jeho první úspěšné období a ztroskotal také jeho vztah se snoubenkou Greetou Heybrockovou. Ztrápený umělec našel spirituální útěchu v Teosofické společnosti, pod jejímž vlivem namaloval rozměrný triptych *Evoluce*, který sice kritikové označili za „chladný a bez života“, ale v autorově tvorbě představoval bod obratu.

a neohrabane hranatejšie. Nepodarilo sa mu nadviazať na prvotný úspech a rozpadol sa mu aj vzťah so snúbenicou Greet Heybrockovou. Utrápený umelec našiel duchovnú potravu v Teozofickej spoločnosti, pod vplyvom ktorej namaloval veľký triptych *Evolúcia*. Aj keď kritici ho označili za „chladný a bez života“, pre umelca predstavoval zásadný obrat.

Little Princess

Princeznička

Princeznička

Portret księżniczki

Tânără prințesă

Μικρή πριγκίπισσα

c. 1898, Oil on canvas/olej na plátně/olej na plátne/
olej na plótnie/ulei pe pânză/λάδι σε μουσαμά,
private collection

śmierć matki; jego malarstwo staje się posępne i nieporadnie kanciaste. Pierwszy sukces odchodzi w przeszłość, rozpada się również związek z narzeczoną Greet Heybrock. Wówczas Mondrian znajduje oparcie duchowe w Towarzystwie Teozoficznym, pod którego wpływem tworzy wielki tryptyk zatytułowany *Ewolucja* [84-85]. Krytycy odbierają go wprawdzie jako „zimny i bez życia”, ale dla Mondriana jest przełomowym dokonaniem.

destabilizează, iar imaginile pictate devin sumbre și cu unghiuri stângace. Succesul inițial se evaporă, iar relația cu logodnica sa Greet Heybrock se destramă.

Mondrian și-a găsit liniștea spirituală în cadrul Societății Teozofice, sub influența căreia a pictat marele triptic *Evoluția* (pp. 84-87), pe care criticii vremii îl considerau însă „rece și lipsit de viață”. Pentru Mondrian, acest moment a reprezentat o cotitură importantă.

Νεο-ιμπρεσιονισμό και τον Φωβισμό, από το 1909, εξέλιξε ένα νέο στυλ, το οποίο του έφερε την αναγνώριση στην Ολλανδία (Μύλος στο φως του ηλίου, 1909, σελ. 83). Ο θάνατος της μητέρας του, όμως, επηρέασε τη ζωγραφική του, που έγινε σκοτεινή και χωρίς ζωή. Η αρχική του επιτυχία κατέρρευσε και ο προβληματισμένος καλλιτέχνης βρήκε πνευματικό στήριγμα στην Θεοσοφική Εταιρία, κάτω από την επιτροπή της οποίας ζωγράφιζε το μεγάλο τρίπτυχο, «Εξέλιξη» (σελ. 84-87). Παρόλο που τα σχόλια των κριτικών το περιέγραφαν ως «κρύο και χωρίς ζωή», το έργο αυτό αποτέλεσε για τον καλλιτέχνη σημαντικό σημείο καμπής.